

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2008-2009

17 DECEMBER 2008

Vraag tot opheffing van de onschendbaarheid van een senator**VERSLAG**

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
DE HEREN **COLLIGNON**
EN **VAN PARYS**

I. INLEIDING VAN DE RAPPORTEURS**A. Procedure**

Per brief van 12 november 2008 heeft de procureur-generaal bij het hof van beroep van Luik aan de voorzitter van de Senaat met toepassing van artikel 59 van de Grondwet een aanvraag tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid van de betrokken senator ingediend.

Te dien einde voegt de procureur-generaal bij de brief een volledig eensluitend afschrift van het straf-

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2008-2009

17 DÉCEMBRE 2008

Demande de levée de l'immunité d'un sénateur**RAPPORT**

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR
MM. **COLLIGNON**
ET **VAN PARYS**

I. INTRODUCTION DES RAPPORTEURS**A. Procédure**

Par lettre du 12 novembre 2008, le procureur général près la cour d'appel de Liège a adressé au président du Sénat une demande de levée de l'immunité parlementaire du sénateur intéressé, en application de l'article 59 de la Constitution.

À cette fin, le procureur général joint à ce courrier la copie conforme intégrale du dossier répressif ainsi que

Samenstelling van de commissie / Composition de la commission :

Voorzitter / Président : Patrik Vankrunkelsven.

Leden / Membres :

CD&V	Sabine de Bethune, Hugo Vandenberghe, Pol Van den Driessche, Tony Van Parys.
MR	Alain Courtois, Marie-Hélène Crombé-Berton, Christine Defraigne.
Open Vld	Martine Taelman, Patrik Vankrunkelsven.
Vlaams Belang	Hugo Coveliers, Anke Van dermeersch.
PS	Christophe Collignon, Philippe Mahoux.
SP.A-Vl. Pro	Geert Lambert, Guy Swennen.
CDH	Vanessa Matz.
Écolo	Carine Russo.

Plaatsvervangers / Suppléants :

Dirk Claes, Els Van Hoof, Nahima Lanjri, Els Schelfhout, Elke Tindemans.
Berni Collas, Alain Destexhe, Philippe Monfils, François Roelants du Vivier.
Roland Duchatelet, Marc Verwilghen, Paul Wille.
Yves Buysse, Jurgen Ceder, Joris Van Hauthem.
Sfia Bouarfa, Joëlle Kapompolé, Philippe Moureaux.
Johan Vande Lanotte, Myriam Vanlerberghe, André Van Nieuwerkerke.
Francis Delpérée, Jean-Paul Procureur.
José Daras, Josy Dubié.

dossier en de vordering tot verwijzing voor de correctionele rechtbank en tot buitenvervolginstelling van de procureur des Konings van Dinant.

Het dossier zal op 20 januari worden behandeld door de raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg van Dinant.

B. Feiten en tenlasteleggingen

De feiten die de senator ten laste worden gelegd kunnen in verschillende categorieën worden onderverdeeld.

Er wordt hem verweten :

1° zijn invloed als burgemeester en gemeenteraadslid te hebben aangewend voor de toekenning van de exploitatievergunning van het casino van Dinant aan de vennootschap Accor, en als tegenprestatie de toekenning door deze vennootschap van een opdracht aan zijn eigen schildersvennootschap te hebben gevraagd of aanvaard;

2° de zaakvoerder van een schildersbedrijf te hebben gevraagd een bedrag van ongeveer 18 500 euro (750 000 BEF) te betalen in ruil voor het aanwenden van zijn invloed als burgemeester en gemeenteraadslid om de stad Dinant ertoe te bewegen aan dat bedrijf een overheidsopdracht voor schilderwerken in het nieuwe casino van Dinant toe te kennen;

3° een herkapitalisatie van zijn op dat ogenblik nagenoeg failliete schildersvennootschap voor een bedrag van 74 360 euro (3 000 000 BEF) te hebben gevraagd of aanvaard, in ruil voor het aanwenden van zijn invloed als burgemeester en gemeenteraadslid om de stad Dinant ertoe te bewegen de kosten van wegenwerken (ongeveer 495 700 euro of 20 000 000 BEF) op zich te nemen en een stedenbouwkundige vergunning uit te reiken.

Op grond van deze feiten stelt het Openbaar ministerie de volgende tenlasteleggingen vast, waarvoor het de verwijzing naar de correctionele rechtbank vordert :

— valsheid en gebruik van valse geschriften door een ambtenaar of openbaar officier (art. 193, 195 en 197 SW.)

— ongeoorloofde beïnvloeding (art. 247, § 4 SW.);

— overtreding van de regels inzake openbare veilingen (art. 314 SW.).

Het parket verwerpt evenwel twee tenlasteleggingen voor passieve omkoping (art. 246, § 1, SW.), waarvoor het een buitenvervolginstelling vordert.

le réquisitoire de renvoi devant le tribunal correctionnel et de non-lieu pris par l'office du procureur du Roi à Dinant.

Le dossier est fixé devant la chambre du conseil du tribunal de première instance de Dinant le 20 janvier 2009.

B. Faits et préventions

Les éléments retenus à charge du sénateur concernent plusieurs groupes de faits.

Il lui est reproché :

1° d'avoir, en tant que bourgmestre et conseiller communal, usé de son influence en vue de l'attribution de la concession d'exploitation du casino de Dinant à la société Accor et d'avoir sollicité ou accepté de cette dernière, en contrepartie, l'attribution d'un chantier à sa propre société de peinture;

2° d'avoir sollicité du dirigeant d'une entreprise de peinture le paiement d'une somme de +/- 18 500 euros (750 000 BEF) pour user de l'influence dont il disposait en tant que bourgmestre et conseiller communal, en vue d'obtenir de la ville de Dinant la désignation de ladite entreprise comme adjudicataire d'un marché de travaux de peintures dans le nouveau casino de Dinant;

3° d'avoir sollicité ou accepté la recapitalisation, à concurrence de 74 360 euros (3 000 000 BEF), de sa société de peinture, alors au bord de la faillite, en contrepartie de l'usage de l'influence dont il disposait en tant que bourgmestre et conseiller communal, pour obtenir de la ville de Dinant la prise en charge du coût de travaux de voirie (+/- 495 700 euros, soit 20 000 000 BEF) et la délivrance d'un permis d'urbanisme.

Le ministère public retient, sur la base de ces différents faits, les préventions suivantes, pour lesquelles il sollicite le renvoi devant le tribunal correctionnel :

— faux et usage de faux par fonctionnaire ou officier public (art. 193, 195 et 197 CP),

— trafic d'influence (art. 247, § 4 CP),

— infraction aux enchères publiques (art. 314 CP).

Le parquet écarte par contre deux préventions de corruption passive (art. 246, § 1er, CP), pour lesquelles il requiert un non-lieu.

C. Herhaling van de beginselen

De commissie brengt in herinnering dat de grondwetgever met de instelling van de parlementaire onschendbaarheid in artikel 59 een evenwicht heeft nagestreefd tussen, enerzijds, de vrijwaring van de uitoefening van het parlementaire mandaat en, anderzijds, het belang van een democratische rechtsbedeling inzake strafvordering. De onschendbaarheid heeft tot doel de goede werking van het parlement te vrijwaren door de parlementsleden te beschermen tegen willekeurige, politiek geïnspireerde vervolgingen. De onschendbaarheid dient niet het belang van het individuele parlements lid, maar dat van het parlement als instelling. Daarom zijn de regels inzake parlementaire onschendbaarheid van openbare orde en kan het parlements lid zelf geen afstand doen van zijn onschendbaarheid.

De commissie onderzoekt eerst de ontvankelijkheid van het verzoek tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid. Ze toetst het verzoek aan de regels van artikel 59 van de Grondwet en gaat bovendien na of het verzoek op het juiste tijdstip is ingediend. Het verzoek moet bij de betrokken assemblee worden ingediend vanaf het moment dat het onderzoek volledig is en de raadkamer, overeenkomstig artikel 127, § 2, van het Wetboek van strafvordering, een datum voor de behandeling van de zaak heeft bepaald, waarbij het van belang is de assemblee een voldoende tijd te laten om de vraag te onderzoeken.

De beslissing om de parlementaire onschendbaarheid al dan niet op te heffen houdt geen enkel vermoeden van schuld of onschuld in. Het betreft louter een beslissing over een mogelijke verwijzing naar de vonnisrechter. De commissie onderzoekt de feiten die het openbaar ministerie haar heeft meegedeeld. Dit onderzoek beperkt zich tot een marginale controle, die noodzakelijk is om zich te kunnen uitspreken over de vraag tot opheffing. De commissie spreekt zich echter niet uit over de tenlastelegging die volgens het openbaar ministerie voortvloeit uit de feiten, en ook niet over de relevantie en de wijze van optreden van het openbaar ministerie.

Uit de rechtspraak van de wetgevende kamers, gekaderd in de huidige grondwettelijke regeling, blijkt dat de opheffing van de parlementaire onschendbaarheid wordt geweigerd, indien de meegedeelde feiten *prima facie* tot de conclusie leiden :

1° dat de vordering willekeurig is en niet uitsluitend ingegeven door overwegingen met betrekking tot een goede rechtsbedeling;

2° dat de feiten het onvoorzienbare gevolg zijn van een politieke actie;

C. Rappel des principes

La commission rappelle qu'en instituant l'immunité parlementaire visée à l'article 59, le constituant s'est efforcé de mettre en place un équilibre entre la sauvegarde de l'exercice du mandat parlementaire, d'une part, et l'importance de garantir une administration démocratique de la justice pénale, d'autre part. L'immunité a pour but de préserver le bon fonctionnement du Parlement en mettant ses membres à l'abri des poursuites arbitraires inspirées par des mobiles politiques. L'immunité n'est pas destinée à servir l'intérêt individuel du parlementaire mais bien celui du Parlement en tant qu'institution. C'est pour cette raison que l'immunité parlementaire est d'ordre public et que le parlementaire lui-même ne peut pas renoncer à cette immunité.

La commission examine tout d'abord la recevabilité de la demande de levée de l'immunité parlementaire. Elle confronte cette demande aux règles de l'article 59 de la Constitution et vérifie en outre si elle a été introduite en temps voulu. La demande ne peut être introduite auprès de l'assemblée concernée qu'à partir du moment où l'instruction est terminée et où la chambre du conseil, conformément à l'article 127, § 2, du Code d'instruction criminelle, a fixé une date pour l'examen de l'affaire, étant entendu que l'assemblée doit disposer d'un laps de temps suffisant pour examiner la demande.

La décision de lever ou non l'immunité parlementaire n'implique aucune présomption de faute ou d'innocence. Il s'agit uniquement d'une décision sur un renvoi possible devant le juge du fond. La commission examine les faits qui lui sont communiqués par le ministère public. Cet examen se limite à un contrôle marginal, qui est nécessaire pour qu'elle puisse se prononcer sur la demande de levée. La commission ne se prononce cependant pas sur les charges que le ministère public pense pouvoir inférer de ces faits, pas plus que sur l'opportunité et le mode de l'intervention du ministère public.

Il ressort de la jurisprudence des Chambres législatives se rattachant au cadre constitutionnel actuel que la levée de l'immunité parlementaire est refusée lorsque les faits communiqués conduisent *prima facie* à conclure :

1° que l'action est arbitraire et n'est pas exclusivement inspirée par des considérations en rapport avec la bonne administration de la justice;

2° que les faits sont la conséquence imprévisible d'une action politique;

3° of dat het een misdrijf betreft met duidelijk politieke drijfveren.

*
* *

De Commissie dient, in het licht van de voormelde principes, de meegedeelde feiten te onderzoeken om te bepalen of de voorwaarden voor een opheffing van de parlementaire onschendbaarheid in dit dossier vervuld zijn.

De Senaat behoudt zich in ieder geval het recht voor om voor te stellen dat de opschorting van de vervolgingen voor een hof of een rechtbank wordt gevraagd, wanneer deze een invloed hebben op de uitoefening van het parlementair mandaat.

II. BESPREKING

De commissie heeft besloten de vraag tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid te behandelen met gesloten deuren, met dien verstande dat alleen de effectieve leden van de commissie tot de vergaderzaal werden toegelaten; plaatsvervangende leden werden enkel toegelaten in zoverre zij op dat ogenblik een effectief lid vervingen.

Nadat de rapporteurs over de inhoud van het dossier toelichting hadden verstrekt, heeft de commissie de betrokken senator en zijn raadsliden gehoord; er werden nota's neergelegd.

Tijdens de bespreking heeft de commissie zich eerst gebogen over de overeenstemming van het verzoek met artikel 59, eerste en vierde lid, van de Grondwet.

Er werd benadrukt dat het niet aan de parlementaire assemblee is die belast werd met een verzoek tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid, om zich uit te spreken over de regelmatigheid van de strafprocedure.

De controle op die regelmatigheid komt toe aan het onderzoeksgerecht en in voorkomend geval aan de beroepsinstanties die van zijn beslissing kennis moeten nemen.

De commissie was van mening dat het verzoek tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid overeenkomt met artikel 59 van de Grondwet.

De commissie heeft ook onderzocht of het verzoek tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid voldeed aan de principes en voorwaarden die voortvloeien uit de rechtspraak van de wetgevende Kamers en die hiervoor in herinnering zijn gebracht (zie *supra*, sub I C).

De commissie meent dat de vordering noch willekeurig lijkt te zijn, noch ingegeven lijkt door overwegingen vreemd aan een goede rechtsbedeling.

3° ou qu'il s'agit d'un délit dont les mobiles sont clairement politiques.

*
* *

La Commission doit, à la lumière des principes précités, procéder à l'examen des faits communiqués afin de déterminer si les conditions de la levée de l'immunité parlementaire sont remplies dans le présent dossier.

Le Sénat se réserve en toute hypothèse le droit de proposer de requérir la suspension des poursuites devant une cour ou un tribunal si ces dernières avaient un impact sur l'exercice du mandat parlementaire.

II. DISCUSSION

La commission a décidé d'examiner à huis clos la demande de levée de l'immunité parlementaire, étant entendu que seuls les membres effectifs de la commission ont été admis dans la salle de réunion; les membres suppléants n'étaient admis que pour autant qu'ils remplacent à ce moment-là un membre effectif.

Après que les rapporteurs eurent donné des explications sur le contenu du dossier, la commission a entendu le sénateur intéressé et ses conseils. Des notes ont été déposées.

Au cours de la discussion, la commission s'est tout d'abord interrogée sur la conformité de la demande à l'article 59, alinéas 1er et 4 de la Constitution.

Il a été souligné qu'il n'appartenait pas à l'assemblée parlementaire saisie d'une demande de levée d'immunité parlementaire de se prononcer sur la régularité de la procédure pénale.

Le contrôle de cette régularité incombe à la juridiction d'instruction et, le cas échéant, aux instances de recours qui auraient à connaître de sa décision.

La Commission a conclu que la demande de levée d'immunité était conforme à l'article 59 de la Constitution.

La Commission a également examiné si la demande de levée d'immunité était conforme aux principes et critères dégagés par la jurisprudence des Chambres législatives et rappelés ci-avant (voir *supra*, sub I, C).

À cet égard, la commission estime que l'action ne paraît ni arbitraire ni inspirée par des considérations étrangères à une bonne administration de la justice.

De feiten hebben geen politieke drijfveer.

De opheffing van de parlementaire onschendbaarheid van de senator in kwestie zal de werkzaamheden van de Senaat niet in het gedrang brengen, voor zover de voorwaarden die hierna in de beslissing van de Commissie worden genoemd, worden nageleefd.

III. BESLISSING

Rekening houdend met wat voorafgaat, stelt de Commissie met eenparigheid van de 11 aanwezige leden voor om de parlementaire onschendbaarheid van de senator in kwestie op te heffen, met dien verstande dat de parlementaire werkzaamheden van deze senator niet worden gehinderd en met uitsluiting van elke vrijheidsberoving.

*
* *

Met eenparigheid van stemmen werd vertrouwen geschonken aan de rapporteurs voor het opstellen van dit verslag.

De rapporteurs,

Christophe COLLIGNON. Patrik VANKRUNKELSVEN.
Tony VAN PARYS.

De voorzitter,

Les faits invoqués sont dépourvus de fondement politique.

La levée de l'immunité parlementaire du sénateur concerné ne semble pas davantage de nature à compromettre les activités du Sénat, moyennant le respect des conditions précisées ci-après dans la décision de la Commission.

III. DÉCISION

Compte tenu de ce qui précède, la Commission propose, à l'unanimité des 11 membres présents, de lever l'immunité parlementaire du sénateur concerné, à condition que l'activité parlementaire de ce dernier ne soit pas entravée, et à l'exclusion de toute privation de liberté.

*
* *

À l'unanimité des 11 membres présents, confiance a été faite aux rapporteurs pour la rédaction du présent rapport.

Les rapporteurs,

Christophe COLLIGNON. Patrik VANKRUNKELSVEN.
Tony VAN PARYS.

Le président,